

9.5. Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljö

(delåtgärd 7.6 fokusområde 6b)

Förutom länsstyrelsen finns det fler myndigheter som handlägger stöd till utveckling av natur- och kulturmiljö. Det är Sametinget och Jordbruksverket. Varje myndighet har sin egen handlingsplan.

9.5.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Stöd ges till investeringar där den gemensamma nyttan är stor men det inte finns några incitament för att någon enskild skulle finansiera investeringen (delåtgärd 7.6). Syftet med stödet är att bevara och utveckla de värden som är förknippade med olika geografiska områdens attraktivitet. Eftersom stödet bidrar både till lokal utveckling och att nå nationella miljö kvalitetsmål bidrar åtgärden också till kollektiva nyttigheter. (fokusområde 6b)

I delåtgärd 7.6 finns också 4 miljöinvesteringar. Du hittar dem i kapitel 7. Det beror på att det finns miljöinvesteringar även i delåtgärd 4.4 och vi har valt att samlas alla miljöinvesteringar i samma kapitel.

9.5.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Närhet till natur- och kulturmiljöer förknippas ofta med livskvalitet. Att bo på en plats blir mer attraktivt om man där har nära till rekreation i naturen. Genom att lyfta fram det egna kulturarvet och dess koppling till landskapet, stärks lokalsamhället och identiteten. Den europeiska landskapskonventionen lyfter fram att det lokala engagemanget är viktigt för att förvalta och utveckla landskapet. Ett gott samarbete mellan skogsägare, lantbrukare, föreningsliv, institutioner och organisationer är en framgångsfaktor. Natur- och kulturarvet är i sig ett brett begrepp och är något som kan användas som en resurs inom företagande inom t.ex. besöksnäring, särskilt natur- och kulturturism, samt småskalig livsmedelsförädling och grön omsorg. Det samma gäller för t.ex. integrationsarbete på landsbygden, byutveckling och traditionell matkultur.

Markanvändningen i jord- och skogsbruk påverkar ekosystemen både positivt och negativt. Jordbruket är en förutsättning för många av de positiva värden som förknippas med odlingslandskapet. I skogsbygd överges allt fler marker långt från gården och de växer igen. Skötselberoende arter försvinner från markerna. I slättbygd har odlingen intensifierats. Idag är många områden som har höga biologiska värden relativt små och är utspridda i länets odlingslandskap. På sikt kommer fler arter som nu finns i landskapet att få svårt att överleva.

För att ekosystemen ska klara förändringar och förse oss med ekosystemtjänster, måste landskapet ha strukturer och variationer som gynnar växter och djur. Att arter försvinner minskar landskapets förmåga att leverera för oss nödvändiga ekosystemtjänster. Genom att skapa en grön infrastruktur, det vill säga miljöer som hänger ihop, blir det möjligt för växter och djur med särskilda behov att sprida sig mellan områden och behålla livskraftiga populationer.

Kunskap, innovation och samarbete är viktiga för hållbar utveckling i länet. Det är en framgångsfaktor att kunskapen om natur- och kulturarvet sprids i samband med åtgärder för att utveckla natur- och kulturmiljöer. Mer kunskap behövs om

livsmedlens koppling till landskapets attraktivitet, den biologiska mångfalden och sysselsättningen inom livsmedelskedjan. Ett sätt att bidra till detta är att göra odlingslandskapet tillgängligt.

Länets hembygdsföreningar har stor betydelse för att ta tillvara och vårda kulturhistoriskt värdefulla byggnader och hela miljöer runt hembygdsgårdar, med bl.a. trädgårdar, odlingar och vårdträd. Här kan verksamheter utvecklas som bidrar till social sammanhållning, företagande och levande landsbygd. Bydegårdsmiljön kan bli grund för många aktiviteter på en ort, vilket kan stärka lokalsamhället.

Det immateriella kulturarvet med traditioner och muntligt överförda kunskaper skiljer sig från det byggda kulturarvet. Kunskapen om lokal matkultur eller regional teknik och material är exempel på det lokala och traditionella kulturarvet. I de miljöer detta kan lyftas fram, kan det också förstärka upplevelsen för besökande.

Mot denna bakgrund prioriterar Västra Götalands län investeringar som:

- Utveckla attraktiva boendemöjligheter
- Tillgång till kultur(liv) på landsbygden
- Tillgängliggöra det attraktiva odlingslandskapet
- Värna och synliggöra kulturvärden och kulturarvet
- Stödja kulturturism
- Bevara och nyskapa småbiotoper i landskapet
- Skapa kontinuitet i skötsel.
- Skapa fler miljöer för nyttoinsekter i de intensiva växtodlingsbygderna
- Behålla skötsel av odlingslandskapet i skogsbygd
- Styra betesdjuren till betesmarker med höga natur- och kulturvärden

9.5.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Se vidare under kapitel 4.

Ansökan måste få minst 200 poäng för att vara med i det fortsatta urvalsarbetet.

9.5.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 7.6, fokusområde 6b)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar. Följande områden har eget urvalskriterium:

- *utveckling av natur- och kulturmiljöer*
- *utveckling av kulturhistoriska byggnader*

Nationella och regionala urvalskriterier

Utveckling av natur- och kulturmiljöer

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen/åtgärden bidrar till att uppfylla nationella miljö- och	+ 1 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone 1 nationellt miljömål	25

klimatmål.	+ 1 poäng: Investeringen har en energieffektiv lösning + 2 poäng: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen + 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken	
2. Investeringen/åtgärden bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	2 poäng: Investeringen har ett koncept som är nytt för området 4 poäng: Investeringen har ett unikt koncept. +1 poäng: Investeringen är en del i en helhetslösning	10
3. Den som söker har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen/åtgärden	2 poäng: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap som är relevant för den sökta investeringen. 4 poäng: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning	15
4. Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen.	1 poäng: Investeringen bidrar till att bevara, restaurera eller utveckla natur- eller kulturmiljöer. 2 till 3 poäng: Investeringen förväntas gynna hotade arter, naturtyper, skyddsvärda träd eller andra prioriterade miljöer. +1 poäng: Investeringen gynnar och genomförs i prioriterade geografiska områden. +1 poäng: Investeringen leder till ökad tillgänglighet. +1 poäng: Investeringen är en del i en helhetslösning. +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning.	40
5. Investeringen/åtgärden har tydliga mål.	3 poäng: Den som söker stöd har en relevant målbeskrivning där tydliga mål med investeringen (tid, mängd, kvalitet etc.) finns angivna 5 poäng ges till sökande som utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mätbara mål också har effektmål beskrivna.	10
Summa viktning		100

Utveckling av kulturhistoriska byggnader

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen/åtgärden bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	+ 1 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone 1 nationellt miljömål + 1 poäng: Investeringen har en energieffektiv lösning + 2 poäng: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen + 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken	25
2. Investeringen/åtgärden bidrar till införandet av nya	2 poäng: Investeringen/åtgärden har ett koncept som är nytt för området	10

produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	4 poäng: Investeringen/åtgärden har ett unikt koncept. +1 poäng: Investeringen är en del i en helhetslösning	
3. Den som söker har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen/åtgärden	2 poäng: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap som är relevant för den sökta investeringen. 4 poäng: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning	15
4. Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen.	2 till 3 poäng: Investeringen bidrar till att bevara, restaurera eller utveckla kulturhistoriskt värdefulla byggnader. +1 poäng Investeringen tillvaratar eller utvecklar traditionell och lokal kunskap. +1 poäng: Investeringen gynnar och genomförs i prioriterade geografiska områden. +1 poäng: Investeringen leder till ökad tillgänglighet. +1 poäng: Investeringen är en del i en helhetslösning. +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning.	40
5. Investeringen/åtgärden har tydliga mål.	3 poäng: Den som söker stöd har en relevant målbeskrivning där tydliga med investeringen (tid, mängd, kvalitet etc.) finns angivna 5 poäng ges till sökande som utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mätbara mål också har effektmål beskrivna.	10
Summa viktning		100

Bedömningsgrunder

Nationella och regionala bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.

+ 1 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål

Investeringar som är positiva ur miljö- och klimatsynpunkt prioriteras. Ett poäng ges till investeringar som bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål. Nedan beskrivs de miljö kvalitetsmål som är vanligast vid bedömningar av ansökningarna i insatsområdet. Men naturligtvis kan även andra miljö kvalitetsmål och preciseringar komma ifråga. Varje miljö kvalitetsmål beskrivs av de preciseringar som regeringen beslutade 2012. Preciseringarna finns i sin helhet på miljömålsportalen, www.miljomal.se.

Levande sjöar och vattendrag

- sjöar och vattendrags natur- och kulturmiljö värden är bevarade och förutsättningarna för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns, och
- strandmiljöer, sjöar och vattendrags värden för fritidsfiske, badliv, båtliv och annat friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad

Hav i balans samt levande kust och skärgård

- havs-, kust- och skärgårdslandskapens natur- och kulturvärden är bevarade och förutsättningar för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,
- havs-, kust och skärgårdslandskapens värden för fritidsfiske, badliv, båtliv och annat friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad.

Myllrande våtmarker

- våtmarkernas natur- och kulturvärden i ett landskapsperspektiv är bevarade och förutsättningarna för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,
- våtmarkernas värde för friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad

Levande skogar

- skogens biologiska mångfald är bevarad i samtliga naturgeografiska regioner och arter har möjlighet att sprida sig inom sina naturliga utbredningsområden som en del i en grön infrastruktur,
- natur- och kulturmiljövärden i skogen är bevarade och förutsättningarna för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,
- skogens värden för friluftslivet är värnade och bibehållna

Ett rikt odlingslandskap

- odlingslandskapet är öppet och variationsrikt med betydande inslag av hävdade naturbetesmarker och slåtterängar, småbiotoper och vattenmiljöer, bland annat som en del i en grön infrastruktur som erbjuder livsmiljöer och spridningsvägar för vilda växt- och djurarter,
- biologiska värden och kulturmiljövärden i odlingslandskapet som uppkommit genom långvarig traditionsenlig skötsel är bevarade eller förbättrade,
- kultur- och bebyggelsemiljöer i odlingslandskapet är bevarade och förutsättningar för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,
- odlingslandskapets värden för friluftslivet är värnade och bibehållna samt tillgängliga för människor

Storslagen fjällmiljö

- fjällmiljöer med höga natur- och kulturmiljövärden är bevarade och förutsättningar för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,
- fjällmiljöers värden för friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad

God bebyggd miljö

- det finns natur- och grönområden och grönstråk i närhet till bebyggelsen med god kvalitet och tillgänglighet,
- det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet i form av värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer samt platser och landskap bevaras, används och utvecklas,
- den bebyggda miljön utgår från och stöder människans behov, ger skönhetsupplevelser och trevnad samt har ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur

Ett rikt växt- och djurliv

- det biologiska kulturarvet är förvaltad så att viktiga natur- och kulturvärden är bevarade och förutsättningar finns för ett fortsatt bevarande och utveckling av värdena,
- tätortsnära natur som är värdefull för friluftslivet, kulturmiljön och den biologiska mångfalden värnas och bibehålls samt är tillgänglig för människan

+ 1 poäng: *Investeringen har en energieffektiv lösning*

Eftersom energieffektivisering är viktigt får de ansökningar som bidrar till energieffektiv drift 1 extra poäng.

+ 2 poäng: *Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen*

Poängen ges till de investeringar som bidrar till arbetet med att nå kulturmiljömålen. Se bilagan för miljö och klimatmål för mer information och vägledning. Lär mer om kulturmiljömål på <https://www.raa.se/samhallsutveckling/kulturpolitik/da-och-nu-att-bevara-anvanda-och-utveckla-kulturmiljon/forsta-fragan-vad-ar-kulturmiljo>

+ 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken

Poängen ges till de investeringar som bidrar till målet för friluftslivspolitiken. Se bilagan för miljö och klimatmål för mer information och vägledning. Läs mer om mål för friluftsliv på <http://www.naturvardsverket.se/Friluftsmalen/>

2. Investeringen/åtgärden bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

En produkt, tjänst eller arbetsmetod kan i vid bemärkelse betraktas som en innovation så länge den inte används i den omfattning den borde.

Eftersom syftet med stödet är lokal utveckling, ska ansökningar som bidrar till att nya aktiviteter och upplevelser skapas prioriteras.

Två poäng ges om konceptet är nytt för området. Det kan vara t.ex. historiska byggnader som inte varit i bruk alls eller att man startar upp nya verksamheter som inte tidigare finns i bygden. Det kan också vara insatser inom natur- och kulturmiljöer som bidrar till att förutsättningarna för t.ex. turism eller rekreationsmiljöer förbättras påtagligt i området.

Fyra poäng ges om konceptet är unikt i ett bredare perspektiv. Till exempel nya koncept för att använda hembygdsgrändar eller natur- eller kulturmiljöer som används i sociala sammanhang.

2 poäng: Investeringen/åtgärden har ett koncept som är nytt för området

Två poäng ges för investeringar och åtgärder som innebär en nyhet för området och som ger ny livskraft till landsbygden.

4 poäng: Investeringen/åtgärden har ett unikt koncept

Fyra poäng ges för investeringar/åtgärder som kan betraktas som unika i ett större perspektiv.

+1 poäng: Investeringen är en del i en helhetslösning

En poäng ges om investeringen tillsammans med andra lokala investeringar går mot samma mål. Det kan vara till exempel företag som gör paketlösningar tillsammans med andra företag eller organisationer.

3. Den som söker har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen/åtgärden

2 poäng: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap som är relevant för den sökta investeringen

Två poäng ges till den som söker stöd har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, eller kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör eller kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet.

4 poäng: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen.

Fyra poäng ges till den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet.

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

En poäng ges om man i projektet samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande. Samverkan kan bland annat leda till mindre

riskexponering och bättre marknadsanpassningar. Det kan också innebära bättre lösningar på kapitalförsörjning.

4. Det finns ett identifierat behov av projektet Utveckling av natur- och kulturmiljöer

Följande investeringar kommer inte att få några poäng för det regionala urvalskriteriet.

Inte prioriterad investering	Motivering
Investeringar för att återställa äldre utseende på hus, dvs rekonstruktioner av hus, beviljas inte medel.	Bedöms i det här fallet vara slöseri med medel.

Stöd ges till de investeringar i utifrån behov och prioriteringar som finns i handlingsplanerna.

1 poäng: Investeringen bidrar till att bevara, restaurera eller utveckla natur- eller kulturmiljöer.

Poäng ges till investeringar där lämpliga åtgärder för de enskilda natur- eller kulturmiljövärdena genomförs i odlingslandskapet.

2 till 3 poäng: Investeringen förväntas gynna hotade arter, naturtyper, skyddsvärda träd eller andra prioriterade miljöer.

3 poäng ges till investeringar som genom åtgärder i odlingslandskapet som förväntas gynna hotade arter eller särskilt prioriterade miljöer.

Med hotade arter avses arter på Artdatabankens rödlista som kategoriseras som endera sårbar, starkt hotad eller akut hotad. Med särskilt prioriterade miljöer avses kalkrik hållmark i Dalsland, mosaikmark, stäppartad torräng, rikkärr, strandäng, staggräsmark, slätteräng eller särskilt värdefulla fornlämningsmiljöer. Med särskilt värdefulla fornlämningsmiljöer avses ett sammanhängande fornlämningsområde eller monumental fornlämningsmiljö. Framträdande fornlämningsmiljöer är kulturhistoriskt värdefulla, men har också en pedagogisk funktion.

2 poäng ges till investeringar genom åtgärder i landskapet som gynnar naturtyper, skyddsvärda träd, överloppsbyggnad eller minst tre typer av kulturbärande landskapselement. Med naturtyper avses hävdgynnade gräsmarkshabitat enligt Art- och habitatdirektivet, inkl trädklädda betesmarker, rikkärr och hållmarkstorräng. Med skyddsvärda träd avses det samma som i motsvarande Åtgärdsprogram och i odlingslandskap. Med överloppsbyggnad avses byggnad som haft funktion i jordbruket men som inte har den funktionen längre. Till kulturbärande landskapselement räknas även synliga fornlämningar. Med gynnar gräsmarkshabitat avses restaurering och / eller löpande skötsel genom bete eller slätter. Med gynnar skyddsvärda träd avses åtgärder för att uppnår ”god status” enligt ÅGP Skyddsvärda träd. Med gynnar överloppsbyggnad avses att tak, stomme och grund är åtgärdade så att byggnaden kan stå kvar långsiktigt. Med gynnar kulturbärande landskapselement avses att de är synliggjorda genom röjningar eller bevarade genom restaurering.

+1 poäng: Investeringen gynnar och genomförs i prioriterade geografiska områden. Med prioriterade geografiska områden avses område med dokumenterade höga natur- och kulturvärden. Poäng ges till åtgärder i eller i direkt anslutning till Riksintresse för natur-

och kulturmiljövården, statliga och kommunala natur- eller kulturresevat, Natura 2000-områden och Regionala bevarandeplanen för värdefulla odlingslandskap. Det är också kommunala kulturmiljöprogram samt områden längs nationellt särskilt värdefulla vattendrag för kulturmiljön.

+1 poäng: Investeringen leder till ökad tillgänglighet.

Poäng ges till den sökande som har ett tydligt mål om och där särskilda insatser görs för att öka tillgängligheten till det område/den byggnad insatsen avser. Poäng ges till den sökande som har ett tydligt mål om att sprida kunskap, och där särskilda insatser görs för att ta fram och sprida information om de natur- och kulturmiljövården som åtgärden berör.

+1 poäng: Investeringen är en del i en helhetslösning.

Poäng ges till investeringar som har en helhetssyn på landskapets olika värden och bidrar till att skapa en helhetsmiljö med dessa. Med helhetsmiljö avses insatser som berör både natur- och kulturmiljövården och där lämpliga åtgärder för de enskilda natur- eller kulturvården genomförs så att en helhetsmiljö skapas av dessa. Helhetsmiljön kan sedan vara grunden för utveckling av verksamheter som bidrar till social sammanhållning, företagande och levande landsbygd eller hög biologisk mångfald.

Exempel

Insatser som leder till skötsel av enskilda objekt har stor betydelse för odlingslandskapets natur- och kulturmiljövården. Genom att genomföra dessa insatser på platser som får tidigare åtskilda miljöer att hänga ihop, bidrar investeringen till att skapa en grön infrastruktur. Då kan värdefulla helhetsmiljöer skapas och det blir det möjligt för växter och djur med särskilda behov att sprida sig och behålla livskraftiga populationer.

Exempel

Ideella föreningar i länet har stor betydelse för att vårda värdefulla områden som t.ex. slåtterängar. Dessa kan också utvecklas till helhetsmiljöer, runt omkring en äng, med hamlade träd, vindskydd och stigar med mera.

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning.

Poäng ges till den sökande som samverkar lokalt med olika aktörer (bildar eller stärker samverkanslösningar) kring genomförande av åtgärder i landskapet, som utvecklar bygdens natur o kulturmiljövården.

Landskapets natur- och kulturmiljöer är viktiga för upplevelsevärde för besöksnäringen, men också för en attraktiv boendemiljö. De är förutsättning för kultur- och naturturismaktiviteter och vandring, ridning, cykling m.m. Det immateriella kulturarvet, som kunskapen om lokal och traditionell matkultur eller om regionala tekniker och material, kan också vara grund för aktivitet i en bygd. Aktörernas gemensamma investeringar kan till exempel bidra till förutsättningar för aktiviteter, egna eller andras.

Utveckling av kulturhistoriska byggnader

Följande investeringar kommer inte att få några poäng för det regionala urvalskriteriet.

Inte prioriterad investering	Motivering
Investeringar som innehåller åtgärder som innebär att natur- eller kulturmiljöer skadas, beviljas inte medel.	För att undvika skador på natur- eller kulturmiljöer.

<p>Investeringar för att återställa äldre utseende på hus, dvs rekonstruktioner av hus, beviljas inte medel.</p>	<p>Bedöms i det här fallet vara slöseri med medel.</p>
--	--

Stöd ges till de investeringar i utifrån behov och prioriteringar som finns i handlingsplanerna.

2 till 3 poäng: Investeringen bidrar till att bevara, restaurera eller utveckla kulturhistoriskt värdefulla byggnader.

3 poäng ges till investering som bidrar till att en kulturhistoriskt värdefull byggnad bevaras restaureras eller utvecklas i en bebyggelsemiljö.

Med restaureras och bevaras menas här minst att tak, stomme och grund är åtgärdade så att byggnaden kan stå kvar långsiktigt. Med bebyggelsemiljö menas att byggnaden finns i en sammanhängande miljö med flera byggnader.

2 poäng ges till investering som bidrar till att en kulturhistoriskt värdefull byggnad bevaras restaureras eller utvecklas i odlingslandskapet.

Med restaureras och bevaras menas här minst att tak, stomme och grund är åtgärdade så att byggnaden kan stå kvar långsiktigt.

+1 poäng Investeringen tillvaratar eller utvecklar traditionell och lokal kunskap.

Poäng ges till investering som bidrar till att en kulturhistoriskt värdefull byggnad bevaras restaureras eller utvecklas och insatsen genomförs med traditionella hantverk och metoder.

Med traditionella hantverk och metoder menas bebyggelseantikvariskt dokumenterade metoder.

+1 poäng: Investeringen gynnar och genomförs i prioriterade geografiska områden.

Med prioriterade geografiska områden avses område med dokumenterade höga natur- och kulturvärden. Poäng ges till åtgärder i eller i direkt anslutning till Riksintresse för natur- och kulturmiljövården, statliga och kommunala natur- eller kulturresevat, Natura 2000-områden och Regionala bevarandeplanen för värdefulla odlingslandskap. Det är också kommunala kulturmiljöprogram samt områden längs nationellt särskilt värdefulla vattendrag för kulturmiljön.

+1 poäng: Investeringen leder till ökad tillgänglighet.

Poäng ges till den sökande som har ett tydligt mål om och där särskilda insatser görs för att öka tillgängligheten till det område/den byggnad insatsen avser. Poäng ges till den sökande som har ett tydligt mål om att sprida kunskap, och där särskilda insatser görs för att ta fram och sprida information om de natur- och kulturmiljövården som åtgärden berör.

+1 poäng: Investeringen är en del i en helhetslösning.

Poäng ges till investeringar som har en helhetssyn på landskapets olika värden och bidrar till att skapa en helhetsmiljö med dessa. Med helhetsmiljö avses insatser som berör både natur- och kulturmiljövården och där lämpliga åtgärder för de enskilda natur- eller kulturvärden genomförs så att en helhetsmiljö skapas av dessa. Helhetsmiljön kan sedan vara grunden för utveckling av verksamheter som bidrar till social sammanhållning, företagande och levande landsbygd eller hög biologisk mångfald.

Exempel

Ideella föreningar i länet har stor betydelse för att ta tillvara och vårda kulturhistoriskt värdefulla byggnader men det kan också vara hela miljöer, runt omkring en hembygdsgård, med vårdträd trädgårdar med gamla perenner, odlingar, stenmurar, med mera. Då skapas värdefulla helhetsmiljöer.

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning.

Poäng ges till den sökande som samverkar lokalt med olika aktörer (bildar eller stärker samverkanslösningar) kring genomförande av åtgärder i landskapet, som utvecklar bygdens natur o kulturmiljövärden.

Landskapets natur- och kulturmiljöer är viktiga för upplevelsevärde för besöksnäringen, men också för en attraktiv boendemiljö. De är förutsättning för kultur- och naturturismaktiviteter och vandring, ridning, cykling m.m. Det immateriella kulturarvet, som kunskapen om lokal och traditionell matkultur eller om regionala tekniker och material, kan också vara grund för aktivitet i en bygd. Aktörernas gemensamma investeringar kan till exempel bidra till förutsättningar för aktiviteter, egna eller andras.

5. Projektet har tydliga mål

- 3 poäng: Den som söker stöd har en relevant målbeskrivning där tydliga mål med investeringen finns angivna
- 5 poäng: Sökande som utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mål också har effektmål beskrivna

De mål som finns formulerade för investeringen måste vara i linje med dess syfte, innehåll och upplägg. Kostnad, mål och innehåll (verksamhet) måste hänga ihop.

9.5.5. Investeringar som inte prioriteras regionalt

Följande investeringar kommer inte att få några poäng för det regionala urvalskriteriet.

- Investeringar för att återställa äldre utseende på hus, dvs rekonstruktioner av hus.

9.5.6. Stödnivå

Om sökande är offentlig aktör ges 100 procent av stödberättigade utgifter.

När offentlig aktör är sökande ska minst 30 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd.

Om sökanden är ett företag som äger fastigheten där insatsen görs ges stöd till 50 procent av stödberättigande utgifter.

I övriga fall ges stöd till 90 procent av stödberättigande utgifter.

När privat aktör är sökande ska minst 25 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd. Om sökanden är ett företag som äger fastigheten där insatsen görs krävs inget övrigt nationellt offentligt stöd.

Förtydligande stödnivåer.

Sökande	Privat medfinans	Övrigt nationellt offentligt stöd (ÖOS)	Stöd Landsbygdsprogrammet
Privat företag	50 %	0	50 %
Privat aktör	10 %	25 %	65 %
Offentlig aktör	0	30 %	70%

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 50 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare